

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ПРИЛОЖЕНИЕ

към Заповед №: РД 09 –2055 / 31.12.2004 г.

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за провеждане на държавни изпити за придобиване трета степен на
професионална квалификация

СПЕЦИАЛНОСТ: № 1077 ТАПИЦЕРСТВО И ДЕКОРАТОРСТВО

София, 2004 година

I. ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика за придобиване трета степен на професионална квалификация по специалност **№ 1077 Тапицерство и декораторство** от професионална област Горско стопанство и дървообработваща промишленост от списъка на специалностите и професиите за професионалните училища, утвърден през 1993 година.

Разработена е на основата на ЗНП, ЗПОО, ЗСООМ, нормативните документи за придобиване степен на професионална квалификация.

С държавните изпити по теория и практика на специалността се извършва проверка и оценка на придобитите в процеса на обучение професионални компетенции.

В изпитната програма са посочени единни национални критерии за оценка на професионалните компетенции, изискващи се за придобиване на трета степен на професионална квалификация.

II. ЦЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО

Основната цел на обучението по специалност Тапицерство и декораторство – трета степен на професионална квалификация е обучаваните да придобият теоретични знания, практически умения и професионално-личностни качества за реализация по придобитата специалност и да усвоят нови техника и технологии в производството на тапицирани изделия.

III. ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕТО ИМ

1.ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ, ПРИДОБИТИ В ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕ

Табл.1(в края на документа)

2.УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ) И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ СТЕПЕНТА НА УСВОЯВАНЕТО МУ

Табл.2

№ по ред	Учебни предмети Теми от учебното съдържание:	Критерии за оценяване (знания и умения)
1.	<p><u>Здравословни и безопасни условия на труд</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Нормативни документи за здравословни и безопасни условия на труд. ➤ Пожарна и аварийна безопасност. ➤ Професионален и здравен риск и долекарска помощ. ➤ Безопасни условия за работа и опазване на околната среда. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава и прилага нормативните документи за здравословни и безопасни условия на труд. ➤ Познава и спазва правила и норми за пожарна и аварийна безопасност. ➤ Познава източниците на риск и начините за оказване на долекарска помощ. ➤ Организира, прилага и контролира безопасната работа и не допуска замърсяване на околната среда.
2.	<p><u>Материалознание</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Свойства на дървесината. ➤ Недостатъци на дървесината. ➤ Строеж, свойства и приложение на дървесината на местнорастящи и тропически дървесни видове. ➤ Свойства и приложение на материали за тапицерство и декораторство. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Разбира и обяснява физичните, химичните, механичните и технологичните свойства на дървесината. ➤ Определя плътност и влажност на дървесината. ➤ Описва недостатъците във формата на стъблото и в строежа на дървесината. ➤ Описва строежа, обяснява свойствата и дефинира приложението на дървесните видове. ➤ Описва видовете материали и обяснява свойствата им. ➤ Прави избор на материали в зависимост от предназначението.

3.	<p><u>Сушене на дървесината</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Цели на сушенето на дървесина. ➤ Методи на сушене-естествено и техническо. ➤ Режими на сушене и контрол на процеса на сушене. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Дефинира целите на сушене. ➤ Изброява методите на сушене. ➤ Познава параметрите на режима на сушене; обяснява напреженията и деформациите в дървесината. ➤ Познава технологията на сушене и начините за контрол на процеса.
4.	<p><u>Технологии и машини в мебелното производство</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Основни и спомагателни материали в мебелното производство. ➤ Разкрояване на основни материали. ➤ Формиране на детайли от масивна дървесина. ➤ Формиране на мебелни сборни единици. ➤ Допълнителна механична обработка. ➤ Шлайфане на дървесни повърхности. ➤ Изграждане на защитно-декоративни покрития. ➤ Монтаж и опаковане на мебели. ➤ Украса на мебелите. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Определя по вид, качество и предназначение различните дървесни материали. ➤ Описва схеми на разкрояване, познава машините за разкрояване. ➤ Познава машините и обяснява технологията за формиране на детайли. ➤ Дефинира процеса слепване, изброява видове лепила и приложението им, познава режими на слепване. ➤ Познава машините и обяснява технологията за допълнителна механична обработка на детайли и агрегати. ➤ Дефинира процеса шлайфане, изброява видовете шкурки и машини, описва режим на шлайфане. ➤ Познава видовете материали за изграждане на ЗДП, методи, машини и съоръжения за нанасянето им. ➤ Обяснява особеностите при монтаж и опаковка на мебели, изброява видове мебелен обков и опаковъчни материали. ➤ Познава видовете украси на мебели.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Технологии за изработване на вити, стилови и тапицирани мебели. ➤ Производство на врати и прозорци. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Различава и обяснява технологичните процеси при изработване на вити, стилови и тапицирани мебели и изброява машини, инструменти и съоръжения за производството им. ➤ Изброява и изпълнява технологичните операции и машини за производство на врати и прозорци.
5.	<p><u>Техническо чертане</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Правила за оформяне на чертежи. ➤ Изобразяване.Изгледи, разреза и сечения. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава основните формати, мащаби, видовете линии и тяхното приложение, основните начини за графично оформяне. ➤ Разпознава и чертае правоъгълни и аксонометрични проекции, познава видовете изгледи, разреза и сечения.
6.	<p><u>Конструиране на мебелни изделия</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Класификация на мебелите.Съставни части и комплектоване. ➤ Основни съединения на конструктивните елементи на мебелите. ➤ Конструиране на конструктивните елементи на мебелите. ➤ Конструктивни решения при корпусните мебели. ➤ Функционални размери и особености в конструкцията на корпусните мебели. ➤ Конструктивни решения при решетъчните мебели. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Изброява признаците за класификация на мебелите. ➤ Назовава съставните им части и начините за комплектоване. ➤ Познава и изчертава конструктивните съединения. ➤ Познава и конструира видовете конструктивни елементи: детайли, агрегати, рамки, плочи. ➤ Обяснява предназначението на конструктивните елементи. ➤ Обяснява възможните конструктивни решения. ➤ Знае функционалните размери на корпусни мебели и описва особеностите в конструкцията им. ➤ Обяснява възможните конструктивни решения при

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Функционални размери и особености в конструкцията на решетъчните мебели. ➤ Конструирание на врати и прозорци от дървесина. 	<p>решетъчните мебели.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Знае функционалните размери на решетъчните мебели и описва особеностите в конструкцията им. ➤ Познава конструкцията на врати и прозорци от дървесина.
7.	<p><u>Проектиране на мебели и интериор</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Перспективно проектиране. ➤ Средства за интериорно Композиране. ➤ Проектиране на основни видове мебели: за седене, за съхранение, за спане, маси. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Знае и прилага правилата за перспективно изобразяване. ➤ Познава и използва средствата за интериорно композиране. ➤ Прилага правилата за проектиране на основни видове мебели.
8.	<p><u>Конструирание на тапицирани мебели</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Разработване на техническа документация на тапицирани мебели: <ul style="list-style-type: none"> -конструкторска документация -разходно-нормативна документация -маршрутно-технологична документация. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава частите на техническата документация. ➤ Разработва: <ul style="list-style-type: none"> -чертежи на общия вид на тапицирани мебелни; -конструктивни чертежи на детайли, агрегати или възли на тапицирано изделие. ➤ Съставя: <ul style="list-style-type: none"> -спецификация на елементите на изделието. -разходна норма за основни и тапицерски материали.
9.	<p><u>Декораторство</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Инструменти, машини и пособия в декораторството. ➤ Технологични процеси в декораторството. ➤ Стиллове в декорацията. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава инструменти, машини и пособия използвани в декораторството. ➤ Изброява в технологична последователност операциите в декораторството. ➤ Разграничава видовете стиллове в декорацията.
10.	<p><u>Икономика</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Теория на пазарното стопанство. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава основните икономически закони, икономически показатели,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Икономика на фирмата. 	<p>данъчната политика на държавата.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава правните възможности за създаване и регистриране на фирмата и прекратяване на дейността ѝ. ➤ Познава инвестиционния процес, възможностите за финансиране, организацията на заплащане и ценообразуване.
11.	<p><u>Мениджмънт</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Предприемачество. ➤ Мениджмънт. ➤ Управление на персонала, трудово-правни отношения и кадрова политика. ➤ Бизнес планиране, раздели на бизнес плана. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава ролята, функциите и личните качества на предприемача. Различава предприемаческите стратегии. ➤ Познава видовете мениджмънт, организационни системи, стилове и методи на управление на фирмата. ➤ Познава изискванията за сключване и прекратяване на трудов договор. Познава формите и методите на заплащане на труда и договаряне на работната заплата. ➤ Познава действащата система за социално и здравно осигуряване. ➤ Посочва критериите за подбор на персонала и оценка на работата му. ➤ Описва целите и задачите на бизнес плана. ➤ Познава основните раздели на бизнес плана и правната форма за осъществяване на бизнес. ➤ Очертава административно-управленската структура на фирмата.

12.	<p><u>Учебна практика</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Обработка на дървесината с ръчни инструменти. ➤ Изработване на конструктивни съединения. ➤ Първа механична обработка на дървесина и дървесни материали. ➤ Подготвително-пресова работа. ➤ Втора механична обработка. ➤ Повърхностна обработка. ➤ Сглобяване на корпусни и решетъчни мебели. Ремонт на мебели. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Използва ръчни инструменти за обработка на дървесината. ➤ Изработва конструктивни съединения. ➤ Изпълнява технологични операции за механична обработка на детайли от дървесина и дървесни материали на съответните дървообработващи машини. ➤ Демонстрира знания и умения за безопасна работа. ➤ Извършва подготвителни операции. ➤ Описва режими на пресоване машини и съоръжения за пресоване. ➤ Изпълнява технологични операции за втора механична обработка на елементи от дървесина и дървесни материали на съответните дървообработващи машини. ➤ Демонстрира знания и умения за безопасна работа. ➤ Използва различни материали за повърхностна обработка и изгражда покрития. ➤ Изпълнява технологичните операции за сглобяване на корпусни и решетъчни мебели. ➤ Извършва монтаж-ремонтни операции.
13.	<p><u>Учебна практика по специалността</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Видове бодове и шевове. ➤ Шиене с шевна машина. ➤ Видове основи за тапицерия. ➤ Изграждане на тапицерия без пружини. ➤ Изграждане на тапицерия с пружини и пружинни пакети. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Разпознава видове бодове и шевове. ➤ Изпълнява бодове и шевове ръчно и на шевна машина. ➤ Разпознава и изработва видовете основи. ➤ Познава и изпълнява тапицерия без пружини. ➤ Познава видовете пружини и пружинни пакети.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Изграждане на тапицария на транспортни средства и мебели за обществени сгради. ➤ Основни технологични операции в декораторството. ➤ Видове декорация и стилове. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Изпълнява основни видове тапицария с пружинни елементи. ➤ Изработва тапицария на седалки, облегалки и таван на транспортни средства; познава особеностите при тапициране на мебели за обществени сгради. ➤ Познава и изпълнява основните технологични операции в декораторството. ➤ Разграничава видовете декорация и стилови особености.
--	---	--

IV. ОРГАНИЗАЦИЯ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Държавните изпити за придобиване трета степен на професионална квалификация са два:

- **Държавен изпит по теория на специалността**
- **Държавен изпит по практика на специалността**

1. Държавният изпит по **теория на специалността** е национален и писмен, провежда се на една дата за всички специалности и за всички ученици с продължителност 4 астрономически часа. Учениците работят по изпитна тема, която се изтегля в деня на изпита във всяко училище.

2. Държавният изпит по **практика на специалността** се организира като изработване на изделие, проект или решаване на практическа задача, провежда се по график на училището и е с продължителност до 3 дни по 6 астрономически часа.

3. Държавните изпити за придобиване трета степен на професионална квалификация по теория и практика на специалността се провеждат върху учебното съдържание, предвидено в учебните програми по професионална подготовка за пълния курс на обучение.

4. До държавни изпити за придобиване трета степен на професионална квалификация се допускат ученици, успешно завършили 13-ти клас.

5. В определеното по графика време и място за провеждане на държавните изпити по теория и практика на професията учениците се явяват с документ за самоличност.

1.ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

1.Изпитните теми за държавен изпит по теория на специалността са определени с настоящата изпитната програма.Те са комплексни,включват учебно съдържание от учебните предмети от задължителната професионална подготовка и се базират на професионалните компетенции,представени в горните таблици.

2.В деня на изпита в запечатени пликове се представят всички изпитни теми,определени в изпитната програма.Изтегля се една от тях за всички ученици,а останалите пликове се отварят за доказателство, че са представени всички изпитни теми.

2.НАИМЕНОВАНИЕ НА ИЗПИТНИТЕ ТЕМИ И АНОТАЦИЯ. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Изпитна тема №1: Конструкции и технологии за изработване на мебелни плочи.

Анотация на учебното съдържание:

- *Предназначение и видове мебелни плочи.
- *Конструктивни особености на видовете мебелни плочи и размери на елементите им.
- *Технологичен процес при изработване на мебелни плочи с клетъчен пълнеж.
- * Облицоване на мебелна плоча с шперплат на хидравлична преса. Режим на слепване.Правила за здравословна и безопасна работа.
- *Причини за поява на дефекти при шперване. Износване и деформиране на плотовете на пресата, начини за възстановяването им.
- *Подготовка на шперваната плоча за нанасяне на декоративно-защитно покритие с пигментен лак или боя.

Критерии за оценяване на изпитна тема №1	Макс.бр. точки 60
1.Назовава видовете мебелни плочи и описва предназначението им.	10
2.Дефинира конструктивните особености на видовете мебелни плочи и посочва размери на елементите им.	10
3.Описва операциите на технологичния процес за изработване на плочи с хартиен клетъчен пълнеж.	10
4.Обяснява принципа на работа при шперване на едноетажна преса и правилата за здравословен и безопасен труд. Записва параметрите на режима.	10
5.Описва възможните дефекти при шперване, причините за	10

износване и деформиране на плотовете и начините за възстановяването им.	
6.Обяснява последователността на подготвителните операции за нанасяне на пигментен лак или боя.	10

Изпитна тема №2: Гардероб трикрилен с корпусни елементи от фурнировани плочи и врати от MDF плочи.

Анотация на учебното съдържание:

*Предназначение, класификация, функционални размери и вътрешно разпределение на гардероби.

*Основни материали-видове, технологични свойства и приложение.

*Конструктивни елементи и конструктивни решения при съединяване на дъно, страници и таван.

*Технологичен операции при обработване на фурнировани плочи: разкрояване на плочи, фурнироване, допълнителна механична обработка и шлайфане.

*Принцип на действие на широколентова шлайфмашина, режим на шлайфане на фурнировани повърхности. Правила за здравословни и безопасни условия на труд.

*Мебелен обков, последователност на монтиране на обков.

Критерии за оценяване на изпитна тема №2	Макс.бр. точки 60
1.Дефинира предназначението, обяснява видовете гардероби, функционалните им размери и вътрешното им разпределение.	10
2.Формулира основните материали за изработване на гардероби и предназначението им.	10
3.Описва конструктивните елементи и обяснява възможните конструктивни решения при изграждане на корпуси и съединяване на врати.	10
4.Обяснява технологичните операции за :разкрояване на плочи, фурнироване, механична обработка и шлайфане.	10
5.Обяснява принципа на действие на широколентова шлайфмашина и правилата за здравословни и безопасни условия на труд. Посочва параметрите на режима на шлайфане на фурнировани повърхности.	10
6.Описва и обяснява видовете мебелен обков за гардероби и последователността на монтирането му.	10

Изпитна тема №3: Разтегателна маса за хранене с кръгъл плот от масивна дървесина.

Анотация на учебното съдържание:

*Предназначение и класификация на маси. Функционални размери на маси за хранене.

*Конструктивни решения при съединяване на крак с царга. Подвижно съединяване на плот с царги. Ходови устройства.

*Подбор на масивна дървесина. Цели и методи на сушене на дървесината.

*Технологии за разкрояване на масивна дървесина, формиране на детайли от масивна дървесина и изграждане на еднопластова плоча за плота. Устройство и принцип на

действие на универсален еднотрионен циркуляр. Правила за здравословни и безопасни условия на труд.

*Шлайфане и повърхностна обработка на плота с полиуретанов лак.

*Технологична последователност на операциите за монтаж на обков и сглобяване на масата.

Критерии за оценяване на изпитна тема №3	Макс. бр. точки 60
1. Описва предназначението на масите, видовете маси и посочва функционалните им размери.	10
2. Изброява възможните конструктивни решения за съединяване на крак с царга и начините за подвижно съединяване на плот с царги. Посочва видовете ходови устройства.	5
3. Изброява видовете дървесина, подходящи за изработване на маси. Дефинира целите на сушенето на дървесина и изброява методите на сушене.	5
4. Обяснява в технологична последователност операциите за разкрояване на масивна дървесина, формиране на детайли от масивна дървесина и изграждане на еднопластова плоча за плота.	10
5. Обяснява устройството, принципа на действие и правилата за здравословни и безопасни условия на труд с универсален еднотрионен циркуляр.	10
6. Дефинира процеса шлайфане на масивна дървесина, обяснява режима на шлайфане и процеса на изграждане на покритие с полиуретанов лак.	10
7. Подрежда в технологична последователност операциите за монтаж на обков и сглобяване на масата.	10

Изпитна тема №4: Легло единично с чела и царги от пълнежни мебелни плочи и повърхностна обработка с пигментен лак.

Анотация на учебното съдържание:

- * Предназначение на леглата, видове легла и функционални размери.
- * Основни конструктивни елементи, материали за изработването им - видове и технологични свойства.
- * Конструирание на мебелни плочи с плътен пълнеж. Технологичен процес при изработването им.
- *Изграждане на защитно-декоративно покритие с пигментен лак. Устройство и работа с лакозаливна машина. Здравословни и безопасни условия на труд при работа с материали за повърхностна обработка.
- *Монтаж на обков и сглобяване на легла.

Критерии за оценяване на изпитна тема №4	Макс.бр. точки 60
1.Описва предназначението на леглата, видовете легла и посочва функционалните им размери.	10
2.Изброява конструктивните елементи на леглото, основните материали за изработването им и описва технологичните им свойства.	15
3.Обяснява и схематизира конструкцията на пълнежна мебелна плоча. Изброява технологичните операции за изработването и.	10
4.Обяснява устройството, принципа на работа на лакозаливна машина и правилата за здравословни и безопасни условия на труд. Подрежда в последователен ред технологичните операции за изграждане на покритие с пигментен лак.	15
5.Описва особеностите на монтаж на обков и сглобяване на разглобяеми мебели.	10

Изпитна тема №5: Детско легло от масивна дървесина.

Анотация на учебното съдържание:

- *Предназначение, функционални размери, конструктивни особености на детски легла.
- *Основни и спомагателни материали - видове, изисквания, недостатъци. Цели и методи на сушене на дървесината.
- *Правила и норми при аранжиране на спалня за родители. Мебели за обзавеждане и място за детско легло. Подбор на цветове и материали.
- *Технологичните операции за изработване на решетка на легло от иглолистна дървесина.

- *Устройство и принцип на действие на многотрионен циркуляр за разкрояване на масивна дървесина. Правила за здравословни и безопасни условия на труд.
- *Повърхностна обработка с киселинно-втвърдяващ се мат лак.

Критерии за оценяване на изпитна тема №5	Макс. брой точки 60
1.Описва предназначението, функционалните размери и особеностите в конструкцията на детските легла.	10
2.Назовава видовете основни и спомагателни материали и изискванията към тях. Дефинира цели и методи на сушене.	10
3.Изброява правила и норми при аранжиране на спалня за родители и доказва избора на кът за детско легло, на цветове и материали.	10
4.Подрежда в технологична последователност операциите за изработване на решетка на легло.	10
5.Обяснява устройството, принципа на действие и правилата за здравословен и безопасен труд на многотрионен циркуляр.	10
6.Описва технологията на изграждане на защитно-декоративни покрития с киселинно-втвърдяващ се мат лак.	10

Изпитна тема №6: Шкафче за обувки с корпус от фурнировани плочи и врати от масивна дървесина с рамкова конструкция

Анотация на учебното съдържание:

- *Предназначение функционални размери и основните материали.
- *Конструкция, лицево оформяне и вътрешно разпределение на шкафчета за обувки.
- *Правила и норми при аранжиране и обзавеждане на предверие. Цветове и осветление в предверието.
- *Технология на профилиране на праволинейни страни и кантове на фризове на рамка за врата.
- *Устройство и принцип на работа на универсална фреза. Правила за здравословни и безопасни условия на труд.
- *Технологичните операции за подготовка на фурнира за фурнироване.

Критерии за оценяване на изпитна тема №6	Макс. бр. точки 60
1.Описва предназначението и функционалните размери на шкафчета за обувки и назовава основните материали.	10
2.Обяснява конструкцията, лицевото оформяне и вътрешно разпределение на шкафчета за обувки.	10
3.Изброява правила и норми при обзавеждане на входно предверие. Доказва подбора на цветове и осветление.	10
4.Разработва технологията на профилиране на праволинейни страни и кантове на детайли от масивна дървесина.	10
5.Обяснява устройството, принципа на работа на универсална фреза и правила за здравословни и безопасни условия на труд.	10
6.Обяснява технологичните операции и машини за подготовка на фурнира за фурниране.	10

Изпитна тема№7: Маса за кът за почивка с носещ скелет от недървесни материали и плот украсен с интарзия

Анотация на учебното съдържание:

*Предназначение, функционални размери и иконструкция на маси за кът за почивка.

*Материали за изработване на маса - дървесни и недървесни.

*Интарзия. Видове интарзии. Технология за изработване на класическа интарзия.

Повърхностна обработка;

*Облицоване на кантовете на плота на кантослепваща машина. Устройство и принцип на действие. Правила за безопасна работа.

Критерии за оценяване на изпитна тема №7	Макс.бр. точки 60
1.Описва предназначението и функционалните размери на масите за кът за почивка.	10
2.Доказва избора на материали и конструкции.	10
3.Сравнява видовете интарзии, технологии на изработване и повърхностна обработка.	10
4.Обяснява технологичния процес за производство на посочения вид маса. Избира подходящи конструктивни съединения.	15
4.Обяснява технологията на облицоване на кантове,	10

устройството и принципа на действие на кантослепваща машина.	
5. Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд с кантослепващи машини.	5

Изпитна тема №8: Шкаф за аудио-визуална техника, неразглобяем от облагородени мебелни плочи.

Анотация на учебното съдържание:

- * Предназначение, функционални размери и основните материали.
- *Подвижни конструктивни елементи (чекмеджета, плотове). Особенности при монтажа им.
- *Разкрояване на облагородени плочи. Схеми и машини за разкрояване. Изисквания за безопасна работа.
- *Допълнителна механична обработка на елементите на корпуса. Машини и приспособления. Изисквания за безопасна работа.
- * Възможности за финансиране и кредитиране на дребен бизнес.

Критерии за оценяване на изпитна тема №8	Макс.брой точки 60
1.Описва предназначението, функционалните размери и материали за изработване на шкафове за аудио-визуална техника.	10
2.Изброява и обяснява подвижните конструктивни елементи и особеностите на монтажа им.	10
3.Обяснява технологията на разкрояване на облагородени плочи, схеми и видове циркулярни машини за разкрояване на плочи и правила за здравословни и безопасни условия.	15
4.Подрежда в технологична последователност операции, машини и приспособления за допълнителна механична обработка. Посочва правилата за здравословен и безопасен труд.	15
5.Обяснява общата схема на бизнес-план и дейностите по финансиране и кредитиране на дребен бизнес.	10

Изпитна тема №9: Стол с от масивна дървесина с призматични крака и тапицирана седалка.

Анотация на учебното съдържание:

*Предназначение и класификация на столове. Функционални размери на столове за хранене и за работа.

*Подбор на дървесина и тапицерски материали.

*Конструктивни елементи на столове от масивна дървесина и конструктивни съединения на крак с царга и шпросна.

*Технологична последователност на операциите за изработване на тапицирана седалка с твърда основа.

*Устройство и принцип на действие на едновретенна верижно-дълбачна машина. Правила за здравословни и безопасни условия на труд.

*Технологична последователност на операциите за сглобяване на стола.

*Изграждане на защитно-декоративно покритие с нитроцелулозен лак чрез въздушно разпръскване.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Макс.бр. точки 60
1.Описва предназначението, класификацията и функционалните размери на столове за хранене и работа.	5
2.Изброява видовете и обяснява свойствата на дървените и тапицерските материали.	10
3.Посочва конструктивните елементи и обяснява възможните конструктивни решения при съединяване на крак с царга и шпросна.	10
4.Подрежда в технологична последователност операциите за изработване на дървената конструкция и седалката.	15
5.Обяснява устройството и принципа на действие на едновретенна верижно-дълбачна машина и правилата за здравословни и безопасни условия на труд.	10
6. Посочва в последователен ред операциите за повърхностна обработка и сглобяване.	10

Изпитна тема №10: Еднолицев матрак с пружинен пакет върху твърда основа

Анотация на учебното съдържание:

- *Предназначение, видове матраци, функционални размери.
- *Материали-дървесина, дървесни и тапицерски материали. Лепила в тапицерството.
- *Конструиране на видове основи: твърда, полуеластична и еластична.
- *Машини за надлъжно-плоско фрезование - абрихт, щрайхмус. Правила за здравословни и безопасни условия на труд.
- *Технологичен процес, машини и съоръжения при изграждане на тапицерия с пружинен пакет.

Критерии за оценяване на изпитна тема №10	Макс.брой точки 60
1.Посочва предназначението, видовете матраци и функционалните им размери.	10
2.Обяснява дървесните и тапицерски материали и видовете лепила за изработване на матрак.	10
3.Описва възможните решения при конструиране на твърда, полуеластична и еластична основа на тапицерия.	10
4.Обяснява устройството и принципа на действие на абрихт и щрайхмус.	10
5. Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд с машините за надлъжно-плоско фрезование.	5
6.Подрежда в технологична последователност операциите за изграждане на тапицерия с пружинен пакет и съответстващите им машини, инструменти и приспособления	15

Изпитна тема №11: Матрак с двустранна мекота с пружинен пакет

Анотация на учебното съдържание:

- *Предназначение, видове матраци, функционални размери.
- *Тапицерски материали-пружинни пакети, пълнежни материали, облицовъчни материали.
- *Технологичен процес при изграждане на тапицерия с двустранна мекота и декоративно оформяне.
- *Машини, инструменти, съоръжения и пособия при тапициране на елементи с двустранна мекота. Правила за безопасен труд.
- *Анализ на технологичните причини за получаване на дефекти при тапициране на елементи с двустранна мекота и начините за отстраняването им.

Критерии за оценяване на изпитна тема №11	Макс.брой точки 60
1.Описва предназначението, видовете матраци и функционалните им размери.	10
2.Описва видовете тапицерски материали.	5
3.Подрежда в технологична последователност операциите на технологичния процес за изграждане на тапицерия с двустранна мекота и декоративно оформяне.	15
4.Обяснява особеностите при работа с машини, инструменти, съоръжения и пособия при тапициране и правилата за безопасен труд.	15
5.Анализира технологичните причини за получаване на дефекти при тапициране на елементи с двустранна мекота.	15

Изпитна тема №12: Кресло със скелет от масивна дървесина и полумека тапицерия за седалка и облегалка

Анотация на учебното съдържание:

- *Предназначение, класификация и функционални размери на кресла.
- *Материали за изработване - дървесина, недървесни и тапицерски материали.
- *Конструкция на скелета и конструктивни решения.
- *Конструкция на тапицерията - вид на основата и на пружиниращата част.
- *Последователност на технологичните операции при изработване на полумека тапицерия.
- *Подготовка на лицев плат - правила при разкрояване на плюш, каре, райе и растителни мотиви. Декоративно оформяне.

Критерии за оценяване на изпитна тема №12	Макс.брой точки 60
1.Описва предназначението, видовете кресла и функционалните размери.	10
2.Назовава материалите за изработването на кресла - дървесина, недървесни и тапицерски материали.	5
3.Обяснява конструкцията на скелета и възможните конструктивни решения.	10
4.Обяснява конструкцията на тапицерията.	5

5.Подрежда в технологична последователност операциите за изработване на полумека тапицерия.	10
6.Посочва правилата за разкрояване и декоративно оформяне.	5
7.Обяснява и описва технологичния процес на изработване на креслото.	15

Изпитна тема №13: Кресло с меко тапицирани седалка и облегалка с пружинен пакет върху коланена основа.

Анотация на учебното съдържание:

*Предназначение, функционални размери, съставни части.

*Технологичен процес за изработване на носеща рамка. Машини и съоръжения; изисквания.

*Технология за изработване на коланена основа. Машини и съоръжения, изисквания.

*Технологичен процес за изграждане на мека тапицерия. Капитонаж. Машини, съоръжения, изисквания.

*Правила за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството.

*Изисквания при опаковане и транспортиране на тапицирани изделия.

Критерии за оценяване на изпитна тема №13	Макс.брой точки 60
1. Описва предназначението, функционалните размери и съставните части на креслата.	5
2.Обяснява технологичния процес, машините, съоръженията и изискванията при изработване на носеща рамка за кресло.	10
3.Обяснява технологичния процес, съответните машини, съоръжения, пособия и изисквания при изработване на коланена основа.	10
4.Подрежда в технологична последователност операциите за изграждане на мека тапицерия с капитонаж върху коланена основа.	10
5.Обяснява и описва технологичния процес на изработване на креслото.	15
6.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството.	5
7.Обяснява начините за опаковане и транспортиране на тапицирани изделия.	5

Изпитна тема №14: Технологичен процес при изработване на елементи с двустранна мекота с поропласти.

Анотация на учебното съдържание:

- *Видове порести материали. Процеси на получаване и изисквания към тях.
- *Технологични операции за изработване на елементи с поропласти.
- *Машини, инструменти, съоръжения и пособия за тапициране с поропласти. Правила за безопасна работа.
- *Фигурно облицоване и декоративно оформяне на елементите.
- *Задънване, монтаж и поставяне на ролки при тапицирано изделие с поропласти.

Критерии за оценяване на изпитна тема №14	Макс. брой точки 60
1.Посочва видовете порести материали, процесите за получаването им и изискванията към тях.	10
2.Подрежда в технологична последователност операциите за изработване на елементи с поропласти.	15
3.Обяснява работата с машини, инструменти, съоръжения и правилата за здравословни и безопасни условия на труд при тапициране с поропласти.	15
4.Описва същността на фигурното облицоване и декоративно оформяне.	10
5.Описва задънването, монтажа и поставянето на ролки на тапицирано изделие.	10

Изпитна тема №15: Технологични процеси, машини, инструменти и пособия в декораторството.

Анотация на учебното съдържание:

- *Видове материали, използвани в декораторството.
- *Технологичен процес в декораторството: изисквания при изработване на декоративно перде на прозорец, снемане на размери, разчертаване и разкрояване на плата, шиене и монтиране на декоративните елементи.
- *Машини, инструменти и пособия. Правила за здравословен и безопасен труд.
- *Средства за интериорно композиране. Въздействие на линии и форми. Приложение и въздействие на цветовете в интериора. Осветление и осветителни тела. Художествено-декоративно оформление на интериора.
- * Юридически статут на фирмата - създаване, регистриране и прекратяване на дейността на фирма.

Критерии за оценяване на изпитна тема №15	Макс.брой точки 60
1.Назовава видовете материали,използвани в декораторството	10
2.Обяснява структурата на технологичния процес в декораторството.	10
3.Обяснява работата с машини, инструменти, пособия и правилата за здравословен и безопасен труд в декораторството.	15
4.Доказва ролята на средствата за композиране на интериора:линии и форми, цветове, осветление, художествено-декоративно оформяне.	15
5.Обяснява правните възможности за създаване, регистриране и прекратяване на дейността на фирма.	10

3.ЛИТЕРАТУРА

- 1.Енчев Е.и колектив,Материалознание,Земя.,1991
- 2.Манджукова Х., Лазаров В. Дървесинознание и материалознание,Техника, С.,1970
- 3.Кавалов А.,Технология на мебелното производство, ВЛТИ, 1992
- 4.Илчев Х., Материалознание по тапицерство и декораторство,Техника, С.,1970
- 5.Николов С и колектив,Сушене на дървесината,Земиздат., 1992
- 6.Попова Е.иколектив,Технологии и машини в мебелното производство, Земиздат, С.,1992
- 7.Мръвкарров Й.и колектив, Технология на мебелното производство, Земиздат, 1988
- 8.Кючуков Г. и колектив,Конструирание на мебели, Сиела, С.,1999
- 9.Илчев Х, .Декораторство, Техника, София, 1966
- 10.Илчев Х.,Технология на тапицерството, Техника С., 1984
- 11.Касабов К.и колектив, Съвременна тапицирана мебел, Техника С.,1984
- 12.Филипов Г., Машини за производство на мебели,Техника, С,1979 .
- 13.Дишков Г., Проектиране на мебели и интериор, Просвета, 2002
- 14.Баев Д.и колектив, Чертане и конструирание на мебели, Земиздат, 1988
- 15.Тодоров К., Предприемачество и дребен бизнес, Мартилен,1997
- 16.Тодоров К., Предприемачество и мениджмънт , Мартилен ,2004

4.ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА СПЕЦИАЛНОСТТА

1.Държавният изпит по практика на специалността се състои в разработване на тема с практическа насоченост съответстваща на съдържанието на учебните програми (за теория и практика).

2.Изпълнението на дейностите на държавния изпит по практика на специалността се възлага чрез индивидуални практически задания.

3.Индивидуалните практически задания се разработват в съответствие с професионалните компетенции заложи, в изпитната програма, съставят се в училището в зависимост от конкретните условия за провеждане на изпита и се утвърждават от директора на училището.

4.Индивидуалните практически задания се състоят от две части:

- Разработване на част от техническа документация.
- Изработване на изделие, детайли и т.н. от разработената на първия етап техническа документация.

5.В индивидуалните практически задания се изписват:

- дейностите, които трябва да се извършат по време на държавния изпит по практика на специалността – изработване на изделие или част от него и т.н.
- критерии за оценяване изпълнението на заданието, които се конкретизират на основата на единни национални критерии, заложи в изпитната програма.

6.Държавният изпит по практика на професията е с продължителност до 3 дни по 6 астрономически часа. В деня определен за откриване на държавния изпит по практика всеки ученик изтегля индивидуално практическо задание.

Теми за държавен изпит по практика на специалността „Тапицерство и декораторство”:

1. Изработване на тапицирано изделие – табуретка.
2. Изработване на тапицирано изделие – стол
3. Изработване на тапицирано изделие – матрак.
4. Изработване на тапицирано изделие – кресло.

№ по ред	К р и т е р и и	П о к а з а т е л и	Брой точки
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.	*Познава и прилага нормативни документи за здравословни и безопасни условия на труд. *Познава източниците на риск и начините за оказване на долекарска помощ.	Да Не
2.	Изработване на част от техническа документация на тапицираното изделие	*Съставя технологична схема за тапициране с поропласти. *Съставя схема за разкрояване на облицовъчните материали. *Съставя разходна норма за тапицерски материали.	15
3.	Изработване на тапицерия с поропласти.	*Изработва и сглобява елементите на основата. * Заковава и зашива зебло разкроява и залепва вложка,	40

		<p>поропласт и вата.</p> <p>* Оформя на кантове.</p> <p>* Разкрояване на американ и лицев плат; последователност на операциите за обличане.</p> <p>* Задънва с помощта на пневматичен пистолет.</p>	
3.1.	Ефективна организация на работното място.	<p>*Подреденост на инструменти и материали осигуряваща удобство и точно спазване на технологията.</p> <p>*Целесъобразно употребява материалите.</p>	
3.2.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията,характеризиращи организацията на учебното производство.	<p>*Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица.</p> <p>*Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с изпитното задание (материали, машини, инструменти, пособия и лични предпазни средства).</p>	
3.3.	Правилен подбор на материали,машини,инструменти и пособия съобразно особеностите на изделието	<p>*Преценява типа и вида на необходимите материали, инструменти и пособия според изпитното задание.</p> <p>*Извършва правилен подбор по количествени и качествени показатели.</p>	
3.4.	Спазване на технологичната последователност на операциите за изработване на изделие с тапицерна с пороласти.	<p>*Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите.</p> <p>*Спазва технологичната последователност в процеса на работата.</p>	
3.5.	Качество на изпълнението на изпитното задание.	<p>*Съответствие на всяка завършена операция с изискванията на конструкцията и технологията.</p> <p>*Съответствие на крайното изделие със зададените му технически параметри.</p> <p>*Изпълнение на задачата в поставения срок.</p>	
3.6.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнение на	<p>*Операционен контрол – при избора на материали, машини, инструменти и съоръжения за</p>	

	изпитното задание.	изпълнение на конкретни дейности; *Контрол на техническите показатели – текущ и на готовото изделие. *Оценка на резултатите, вземане на решение и отстраняване на дефекти. *Оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание.	
4.	Защита на документацията и изработеното изделие.	* Подготвя изделието за предаване на изпитната комисия, почиства от технологичен отпадък. *Сравнява изработеното изделие с параметрите на заданието (размери и външен вид)	5
		О Б Щ О	60

5. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

1. Системата за оценяване на държавните изпити за придобиване на професионална квалификация е точкова. Максималният брой точки за оценяване на всяка изпитна тема и на всяко индивидуално практическо задание е 60.
2. Оценяването на всяка изпитна тема се извършва по критериите към нея, определени в изпитната програма.
3. Оценяването на всяко индивидуално практическо задание се извършва по критериите, изписани в него, които са разработени на базата на националните критерии, определени в изпитната програма.
4. Всеки член на съответните изпитни комисии, включително председателите, преглеждат и оценяват разработените изпитни теми, преглеждат и оценяват индивидуалните практически задания и изслушват защитите им и вписват определения от тях брой точки в съответния индивидуален протокол.
5. Реалният брой точки от държавните изпити по теория и практика на професията се изчислява като средноаритметичен с точност до 0,01 от точките на всички членове на съответните изпитни комисии.
6. На всяка изпитна тема се поставя рецензия и реалния брой точки, с които тя е оценена под които се подписват всички членове на комисията.
7. В индивидуалните практически задания се изписва реалният брой точки, под които се подписват всички членове на комисията.
8. Цифровата оценка с точност до 0,01 от държавните изпити по теория и практика на професията се изчислява по формулата:
ЦИФРОВА ОЦЕНКА = 0,1 X РЕАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ

9. Цифровите оценки се вписват в протоколите за резултатите от държавния изпит по теория на професията и от държавния изпит по практика на професията
10. Цифровите оценки се обявяват най-късно до пет дни след приключване на изпитите.

Авторски колектив:

1. **инж. Незабравка Евтимова, ПТГ „Юрий Гагарин”, гр. Перник**
2. **инж. Маргарита Лазарова, ПГ”З.Зограф”, гр. Плевен**
3. **инж. Нина Костова, ПГ”З.Зограф”, гр. Плевен**
4. **инж. Николина Винева, ПГ”З.Зограф”, гр. Плевен**
5. **инж. Румяна Александрова, ПГ”З.Зограф”, гр. Плевен**

№ по ред	Професионални компетенции	Учебни предмети														Относителна тежест в крайното оценяване %
		ТЧ	М	ТМ МП	КМ И	ЗБ УТ	СД	И	МЖ	КТ М	ПМ И	Д	УП	УПС		
1	Знае и прилага нормативните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при производство на тапицирани мебели.			+		+							++	++		5
2	Познава, подбира и ползва дървесина, дървесни, спомагателни и тапицерски материали за производство на мебели и тапицирани изделия и прилага знания за сушене на дървесината.		+	++			++						++	++		10
3	Знае и изпълнява последователно технологичните операции при изработване на тапицирани мебели, като спазва изискванията на БДС за функционални размери и качество			++	++						++		++	+++	+++	15
4	Чертае и разчита конструктивни чертежи, съставя конструктивна и разходно-нормативна документация на мебели и тапицирани изделия	+			++						+++		++	++		10

5	Изработва изделия от дървесина, дървесни и спомагателни материали, извършва монтаж и ремонт на мебели.			++								+++	+++		15
6	Обработва дървесина и дървесни материали с универсални и специализирани дървообработващи машини.			++								+++	+++		15
7	Изработва тапицирани изделия, като работи с тапицерски машини, инструменти и пособия според технологичните особености в тапицерството и декораторството.			++		+						++		+++	15
8	Конструира и проектира мебели и интериор за жилищни, обществени сгради	+			++					++	+++				10
9	Познава икономиката, мениджмънта и маркетинга на фирмата							++	++						5

Легенда:

/УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ/

ТЧ-Техническо чертане;

М-Материалознание;

ТММП-Технологии и машини в мебелното производство;

ПМИ-Проектиране на мебели и интериор;

ЗБУТ-Здравословни и безопасни условия на труд;

Икономика;

МЖ-Мениджмънт;

КТМ-Конструирание на тапицирани мебели;

КМИ-Конструирание на мебелни изделия;

Д-Декораторство;

СД-Сушене на дървесината;

УП-Учебна практика;

УПС-Учебна практика по специалността;

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА
за придобиване на трета степен на професионална квалификация

Име Презиме Фамилия
Клас №

ИНДИВИДУАЛНО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ:
Тапициране на седални мебели за дневна-фотьойл

Настоящото задание е предназначено за провеждане на държавен изпит по практика на професията и специалността след завършен XIII-ти клас.

Разработено е в съответствие с националната изпитната програма за придобиване на трета степен на професионална квалификация.

Изпълнението на заданието включва:

1. Съставяне на спецификация на тапицерските материали за изработваното изделие върху стандартна бланка
2. Подбор на материали за тапициране, необходими за изпълнение на заданието.
3. Подготовка на съоръжения, инструменти и пособия за работа.
4. Изпълнение на операциите за тапициране на изделието, при спазване на технологичната последователност, изискванията за качество и правилата за здравословни и безопасни условия на труд.

И Н С Т Р У К Ц И Я :

1. Целта на настоящия изпит е да бъдат оценени Вашите практически умения /професионални компетенции/ за изработване на тапицирани изделия.
2. Преди да започнете работа прочетете внимателно заданието и инструкцията към него.
3. Продължителността на изпита е до 3 дни по 6 часа, с начало 8.00 часа. Мястото на провеждането му е учебно-производствената база на училището.
4. За провеждане на практическия изпит е необходимо да се явите в училище с подходящо работно облекло.
5. За да изпълните Вашето задание трябва да подберете необходимите Ви тапицерски материали, съоръжения, инструменти и пособия.
6. Ако Ви е необходима помощ или пояснение при изпълнение на заданието обърнете се към учителя. Ученик, който се намесва в работата на друг ученик се отстранява по време на изпита.

Спазването на правилата за здравословни и безопасни условия на труд при изпълнение на заданието е задължително!

7.Оценяването на Вашата работа/изпита по практика/ ще се извърши по следните **критерии:**

- 7.1.Съставяне на спецификация на тапицерските материали. **4 точки**
 7.2.Правилен подбор на материали за тапициране,необходими за изпълнение на заданието. **3 точки**
 7.3.Подготовка на съоръжения,инструменти и пособия за работа. **4 точки**
 7.4.Изработване на еластична основа за изделията **3 точки**
 7.5.Разкрояване и лепене на дунапрен върху основата **3 точки**
 7.6.Разкрояване на лицев плат за елементите на изделията **5 точки**
 7.7.Шиене на калъфи за възглавници от лицев плат на шевна машина **5 точки**
 7.8.Поставяне на тапицерска вата върху дунапрен **3 точки**
 7.9.Обличане на седалка с лецев плат **5 точки**
 7.10.Обличане на облегалка с лицев плат **5 точки**
 7.11.Обличане на подръчници с лицев плат **4 точки**
 7.12.Обличане на възглавници и зашиване със скрит шев **4 точки**
 7.13.Обличане на капаци за подръчници с лицев плат **3 точки**
 7.14.Монтиране на подръчниците и капациите **3 точки**
 7.15.Задънване на изделията **3 точки**
 7.16.Поставяне на пластмасови стъпки и почистване на готовите изделия **3 точки**
 7.17. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд. **да/не**

Максимален брой точки за изпълнение на практическото задание – 60 точки.Праг на преминаване – 31 точки

ИНДИВИДУАЛЕН ПРОТОКОЛ за ОЦЕНЯВАНЕ на ИЗПИТА ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

ИмеПрезимеФамилияКлас.....№.....

Критерии за оценяване	7.1	7.2	7.3	7.4	7.5	7.6	7.7	7.8	7.9
Присъден брой точки									
Критерии за оценяване	7.10	7.11	7.12	7.13	7.14	7.15	7.16	7.17	
Присъден брой точки									

ПРИСЪДЕН ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ за ИЗПЪЛНЕНИЕ на ЗАДАНИЕТО НА ИЗПИТА ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА и СПЕЦИАЛНОСТТА.....

КОМИСИЯ: 1.Председател
2.Член:
3.Член:

Дата:.....